

De IE rechtspraak van de zomer van 2019

Leiden Revisited
30 augustus 2019
Dirk Visser

De rechtspraak

- 1. HvJ EU 29 juli 2019, [C-469/17](#) (Funke, „Afghanistan-Papiere“)
- 2. HvJ EU 29 juli 2019, [C-476/17](#) (Pelham, „Metall auf Metall“)
- 3. HvJ EU 29 juli 2019, [C-516/17](#) (Spiegel Online/Volker Beck)

Als er tijd voor is:

- 1. Rb. Amsterdam 12 juli 2019, [IEF 18590](#) (Dijkstra/Dutch News)
- 2. Rb. Amsterdam 17 juli 2019, [IEF 18599](#) (Geldof/Overamstel)
- 3. Hof Den Haag 23 juli 2019, [ECLI:NL:RBDHA:2016:13329](#) (Snappet/GEU)
- 4. Hof Amsterdam 30 juli 2019, [IEF 18616](#) (Rezvani/Klarenbeek)
- 5. Hof Arnhem 14 juni 2019, [ECLI:NL:GHARL:2019:5012](#) (Dairy Partners)

Pelham ('Metall auf Metall')

- Reproductie?
- Kopie?
- Freie Benutzun?
- Citaat?

Sabrina Setlur - Nur mir (Official 3pTV) - YouTube
https://www.youtube.com/watch?v=xQLUP-Ux_Y

Kraftwerk - Metall auf Metall (1977) - YouTube
<https://www.youtube.com/watch?v=JatCP0MjyIA>
Artiest: Kraftwerk
Album: Trans-Europe Express
Uitgebracht op: 1977
Genre: Atomkraftfunk, Electropop

Songteksten
du stehst nicht wie ich bin und du wirst es auch nie sehen
ich will nicht nicht verlassen ich muß jetzt gehen
wir stehen uns nur im weg ich kann und soll dir nie mehr geben
ich hab' kein blick auf kompromisse ich hab' mein eigenes leben... bleib
Artiest: Sabrina Setlur
Uitgebracht op: 1997

Funke ("Afghanistan-Papiere")

Funke Medien publiceert 'Afghanistan-Papiere' (uit 'Unterrichtung des Parlaments', Udp's) over activiteiten van het Duitse leger bestemd voor beperkte verspreiding in de Westdeutsche Allgemeine Zeitung.

- © schending?
- Actuele reportage?
- Beschermduerk?

Zensurhebebrecht ?!

<https://www.flickr.com/photos/soldiersmediacenter/6197309787>

Spiegel Online / Volker Beck

- Spiegel Online publiceert in 2013 de volledige tekst van een bijdrage van parlementslied Volker Beck uit 1988 over pedofilie waar die zich van distantieerde.
- In een commentaar wordt daar naar gelinkt door Spiegel Online.
- Citaat?
- Actuele reportage?

De 3 hoofdvragen in de 3 zaken over beperkingen en grondrechten

- 1. Extra beperkingen rechtstreeks op grondrechten?
- 2. Discretionaire bevoegdheid bij implementatie?
- 3. Rol grondrechten bij interpretatie?

1. Extra beperkingen rechtstreeks op grondrechten?

Nee

[Spiegel Online, punt 41 -49:]

- De opsomming van beperkingen in de richtlijn is *limitatief* (punt 41).
- Daarmee is harmonisatie beoogd die gericht is op een rechtvaardig evenwicht tussen de grondrechten en belangen van rechthebbenden en gebruikers (punt 42).
- Dat evenwicht zit in de richtlijn zelf (punt 43).

- Aan dat evenwicht liggen allerlei grondrechten aan ten grondslag (punt 44).
- Met name de uitingsvrijheid (punt 45).
- Maar de rechten van de auteur zijn ook heel belangrijk (punt 46).
- Als extra beperkingen worden toegestaan komen de rechtszekerheid én de interne markt in gevaar (punt 47).
- Bovendien kunt de coherente toepassing van de toegestane beperkingen dan in gevaar (punt 48).
- Daarom mogen er geen extra beperkingen worden gebaseerd op bijvoorbeeld de uitingsvrijheid (punt 49).

2. Discretionaire bevoegdheid bij implementatie?

Bij reproductierecht en mededeling aan het publiek: **Nee**.

- Daar is volledige harmonisatie beoogd.

Bij beperkingen waarvan de tekst dat toelaat: **Ja, maar ...**

- Want daar geen volledige harmonisatie, maar...
- Die discretionaire bevoegdheid is beperkt...

Bij *implementatie* beperkingen:

- Geen afbreuk hoog beschermingsniveau ten gunste van de auteurs (punt 50)
- Geen afbreuk aan de goede werking van de interne markt.
- Nuttige werking van de beperkingen moet worden gehandhaafd
- Het doel daarvan moet in acht worden genomen
- 'teneinde een rechtvaardig evenwicht van rechten en belangen te waarborgen tussen de verschillende categorieën rechthebbenden en tussen de verschillende categorieën rechthebbenden en gebruikers van beschermd materiaal' (punt 51).

Rol grondrechten bij *interpretatie*?

Bij de uitleg van de beperkingen moet de rechter zich

"baseren op een uitlegging van deze bepalingen die, met volledige inachtneming van de bewoordingen en behoud van de nuttige werking ervan, volkomen in overeenstemming is met de door het Handvest gewaarborgde fundamentele rechten". (punt 59 – Spiegel Online)

<https://fruthaismits.nl/product/witte-kool/>

<https://www.dierbescherming.nl/sprekbeurt-geit>

<http://www.erik-verhoeven.nl/receptes/11-site-kamling>

- Er moet een juist evenwicht worden bereikt tussen de grondrechten (punt 51).
- Daarbij mag niet worden ingegaan tegen grondrechten of ander algemene beginselen van het Unierecht (punt 52).
- Natuurlijk moeten beperkingen 'als afwijking van een algemene regel' in beginsel strikt worden uitgelegd (punt 53).
- Maar eigenlijk zijn beperkingen op het auteursrecht ook weer rechten van gebruikers en dat betekent dat er toch vooral een rechtvaardig evenwicht moet zijn (punt 54).
- Het gaat daarbij immers om de nuttige werking van de beperkingen ten behoeve van fundamentele vrijheden (punt 55).
- Intellectuele eigendom is immers niet onaantastbaar en geniet geen absolute bescherming (punt 56).

- Daarbij is de uitingsvrijheid super belangrijk en die ligt ook vast in het EVRM (punt 57).

- Zie bijvoorbeeld het **Don Ashby-arrest**, waaruit blijkt dat de soort informatie van groot belang is (punt 58).

- Dus moeten alle omstandigheden erbij worden betrokken, dienen de bewoordingen volledig in acht te worden genomen, dient de nuttige werking te worden behouden en dient het allemaal volledig in overeenstemming te zijn met de grondrechten (punt 59).

Bron: http://www.iscolonline.com/matten_fristview.html

Conclusie

- De lidstaten mogen geen extra beperkingen rechtsreeks baseren op grondrechten.
- Bij de implementatie én bij de interpretatie van de toegestane beperkingen dient het juiste evenwicht te worden bereikt tussen rechten van rechthebbenden en gebruikers,
- waarbij zowel het hoge beschermingsniveau, de strikte uitleg, de tekst van de bepalingen, de nuttige werking én de Europese grondrechten volkomen en volledig in acht worden genomen.

Verslag over actuele gebeurtenis? (Spiegel Online)

- “Verslaggeving” moet worden opgevat als het geven van informatie over een actuele gebeurtenis.
- ‘Ook al houdt een verslag van die gebeurtenis meer in dan de loutere bekendmaking daarvan, het begrip „verslaggeving” in de gebruikelijke betekenis daarvan vereist evenwel niet dat de gebruiker een gedetailleerde analyse van die gebeurtenis geeft’ (punt 66).
- Een ‘actuele gebeurtenis’ is ‘een gebeurtenis waarbij het publiek op het moment dat verslag ervan wordt gegeven belang heeft om daarover te worden geïnformeerd’ (punt 67).
- Het gebruik van een beschermd werk mag niet verder gaan dan vanuit het oogpunt van voorlichting noodzakelijk is (punt 68).

Toestemming onmogelijk? (Spiegel Online)

- Is voor een geslaagd beroep op de actuele reportage exceptie (vgl. art. 16a Aw) vereist dat het niet mogelijk is om vooral toestemming te vragen?
- **Nee.**
 - Het feit dat het vaak onmogelijk is, is wel één van de bestaansredenen van een dergelijke exceptie, maar het is geen vereiste van de toepasselijkheid.
- ‘Wanneer zich een actuele gebeurtenis voordoet moet de informatie daarover in beginsel, en in het bijzonder in het kader van de informatiemaatschappij, snel kunnen worden meegedeeld, wat moeilijk verenigbaar is met een vereiste van voorafgaande toestemming van de auteur, dat het tijdig verstrekken van relevante informatie aan het publiek uiterst moeilijk, zo niet onmogelijk zou maken’ (punt 71).

Link + volledig document = citaat? (Spiegel Online)

- Linken naar volledig document dat je zelf plaatst citaat?

Citeren =

- ‘een gebruiker die niet de auteur van een werk is, dit werk of meer in het algemeen een passage eruit gebruikt ter illustratie van een uittaling of ter verdediging van een opvatting dan wel om een intellectuele confrontatie teweeg te brengen tussen dit werk en de uittalingen van de gebruiker’ (punt 78).

- De gebruiker die wil citeren moet het geciteerde werk ‘in een rechtstreeks en nauw verband brengen met zijn eigen beschouwingen om zodoende de intellectuele confrontatie met andermans werk aan te kunnen gaan’, omdat het met name gaat om kritieken en recensies.
- ‘Daarnaast volgt hieruit dat het gebruik van het geciteerde werk van ondergeschikt belang dient te zijn ten opzichte van de uittalingen van die gebruiker, aangezien het beschermde werk volgens artikel 5, lid 5, van richtlijn 2001/29 niet zodanig mag worden geciteerd dat afbreuk wordt gedaan aan de normale exploitatie van werken of ander materiaal en de wettige belangen van de rechthebbende niet onredelijk worden geschaad’ (punt 79).

- Het opnieuw openbaar maken van een volledig document kan ook onder het citaatrecht vallen als er door middel van een hyperlink naar wordt verwezen in een ander document „naar billijkheid geschiedt en door het bijzondere doel wordt gerechtvaardigd” en niet verder gaat ‘dan noodzakelijk is om het doel van het betrokken citaat te bereiken’. (punt 83-84)

- Dat geeft potentieel een enorme verruiming van het citaatrecht.
- Maar alles hangt dan af van wat billijk, gerechtvaardigd en noodzakelijk is.
- Toepassing op de casus?

Bron rechtmatig openbaar? (Spiegel Online)

- De geciteerde bron moet al eerder rechtmatig zijn openbaar gemaakt.
- Dat vereiste moet aldus ‘worden uitgelegd dat een werk wordt geacht reeds op geoorloofde wijze voor het publiek beschikbaar te zijn gesteld, wanneer het in de betrokken specifieke vorm reeds met toestemming van de rechthebbende of op grond van een gedwongen of wettelijke licentie voor het publiek toegankelijk is gemaakt’. (punt 95)

Toepassing op de casus

Conclusie?

- In het geval van Spiegel Online betekent dit mogelijk dat zij alleen de volledige versie die Beck op zijn website heeft geplaatst, inclusief de vermelding van het feit dat hij zich er van distancieerde had mogen ‘citeren’.
- Dat is het geval als aannemelijk is de oer-publicatie die Spiegel Online citeerde niet met toestemming van Beck had plaatsgevonden.
- Dat moet de feitenrechter vaststellen.

Is een muzieksample een ‘reproductie’? (Pelham)

- In dit kader zij opgemerkt dat de „samplingtechniek”, waarbij een gebruiker, doorgaans met behulp van elektronische apparatuur, een fragment van een fonogram overneemt om een nieuw werk te vervaardigen, een vorm is van artistieke expressie die onder de door artikel 13 van het Handvest beschermde vrijheid van kunsten valt.
- (Punt 35).

- Een fonogrammenproducent kan verbieden dat ‘een geluidsfragment van zijn fonogram, hoe kort dan ook, door een derde wordt overgenomen en op een ander fonogram wordt vastgelegd, tenzij dat fragment in een gewijzigde en voor het oor onherkenbare vorm op laatstgenoemd fonogram wordt vastgelegd’.

‘Voor het oor onherkenbare vorm’?

- Waar ligt de grens tussen wat het oor (wiens oor?) waarneemt en wat (alleen?) een computer waarneemt?
- Geldt dit ook voor het reproductierecht van de uitvoerend kunstenaar?

Is een muzieksample een ‘kopie’? (Pelham)

- Een fonogram dat muziekfragmenten bevat die van een ander fonogram zijn overgenomen is geen „kopie” van dat fonogram in de zin van het distributierecht opgenomen in richtlijn 2006/115, ‘aangezien op dat fonogram niet het gehele andere fonogram of een wezenlijk gedeelte daarvan is overgenomen’ (punt 55). Daar schiet de gebruiker echter weinig mee op als het wel inbreukmakende reproductie is.

Is een muzieksample een 'citaat'? (Pelham)

- Wezenlijk kenmerk citaat:
- "dat een gebruiker die niet de auteur van een werk is, dit werk of meer in het algemeen een passage eruit gebruikt ter illustratie van een uittaling of ter verdediging van een opvatting dan wel om een intellectuele confrontatie teweeg te brengen tussen dit werk en de uittalingen van de gebruiker, waarbij de gebruiker van een beschermd werk die zich beroept op de beperking voor citeren dus de bedoeling moet hebben om de dialoog met dat werk aan te gaan"
- Punt 71

- Wanneer de maker van een nieuw muziekwerk een van een fonogram overgenomen geluidsfragment (sample) gebruikt dat bij het beluisteren van dat nieuwe werk herkenbaar is, kan het gebruik van dat geluidsfragment, naargelang van de omstandigheden van het geval, met name gelijkstaan aan „citeren” [...] mits dat gebruik is bedoeld om de dialoog met het werk waarvan het geluidsfragment is overgenomen aan te gaan, [...], en de in artikel 5, lid 3, onder d), van deze richtlijn neergelegde voorwaarden zijn vervuld.

- Punt 72.

- ondergeschiktheid, gerechtvaardigheid, noodzakelijkheid en naamsvermelding?

Conclusie?

Militair verslag = werk? (Funke)

- De nationale rechter dient per geval te onderzoeken of deze militaire verslagen
- 'een intellectuele schepping van de auteur ervan zijn die de uitdrukking van diens persoonlijkheid vormt die tot uiting komt door de vrije en creatieve keuzen die die auteur bij het opstellen van die verslagen heeft gemaakt'
- punt 25. [AG vond van niet]

Gebruik voor verslaglegging? (Funke)

- In casu blijkt uit het aan het Hof overgelegde dossier dat
- Funke Medien de UdP's niet alleen op haar website heeft gepubliceerd, maar deze ook systematisch heeft weergegeven en heeft voorzien van inleidende opmerkingen, aanvullende links en een uitnodiging om te reageren.
- In die omstandigheden, en ervan uitgaande dat de UdP's moeten worden aangemerkt als „werken” [...], moet worden geoordeeld dat de publicatie van deze documenten kan neerkomen op „gebruik van werken [...] in verband met de verslaggeving” [...].
- Deze publicatie kan derhalve onder deze bepaling vallen, mits aan de andere voorwaarden in deze bepaling is voldaan, wat de verwijzende rechter dient na te gaan. (punt 75).

Funke

- Als de 'Afghanistan Papiere' al auteursrechtelijk beschermd zijn, dan lijkt de kans groot dat de wijze waarop Westdeutsche Allgemeine Zeitung ze openbaar maakte, op grond van de beperking ten gunste van verslaggeving over actuele gebeurtenissen toch toelaatbaar zou zijn.

Conclusie?

Conclusie

- Buiten de beperkingen mag niet.
- Binnen de beperkingen kan van alles.
- Bij de uitoefening van IE rechten kan toetsing aan de grondrechten overigens nog steeds. (HR GS Media & EHRM Don Ashby)

Rb. Amsterdam 12 juli 2019, IEF 18590
(Dijkstra/Dutch News)

Art. 19 Auteurswet

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een portret wordt niet beschouwd de vervelvoudiging daarvan door, of ten behoeve van, den geportretteerde of, na diens overlijden, zijne nabestaanden.

[...]

3. Ten aanzien van een fotografisch portret wordt mede *niet als inbreuk* op het auteursrecht beschouwd het openbaar maken daarvan in een nieuwsblad of tijdschrift door of met toestemming van een der personen, in het eerste lid genoemd, mits daarbij de naam des makers, voor zoover deze op of bij het portret is aangeduid, vermeld wordt.

4. Dit artikel is slechts van toepassing ten aanzien van portretten, welke vervaardigd zijn ingevolge eene opdracht, door of vanwege de geportretteerde personen, of te hunnen behoeve aan den maker gegeven.

- “In opdracht gemaakte fotografische portretten mogen derhalve zonder toestemming van de maker (Dijkstra) door de geportretteerde (Bouman) aan nieuwsbladen of tijdschriften worden aangeboden en door deze worden vervelvoudigd en openbaar gemaakt, mits daarbij de naam van de maker wordt genoemd, dat laatste alleen voor zoover deze op of bij het portret is aangeduid. Naar de strekking van art. 19 Aw kunnen ook tv-nieuwsprogramma’s en internetwebsites van deze faciliteit gebruik maken.” (ov. 6).
- Dat opdracht feitelijk is vertrekt door derde maakt niet uit. (ov. 8).

© Roel Dijkstra
Foto van Mathijs Bouman door Roel Dijkstra waar het geschil over ging.

Bron:
<https://archief.roeldijkstra.nl/foto.asp?ID=969248>

Rb. Amsterdam 17 juli 2019, IEF 18599
(Geldof/Overamstel)

Door middel printing-on-demand beschikbaar houden = ‘in boekvorm’ en kan non-usus in casu voorkomen.

Altijd 30 exemplaren bij het Centraal Boekhuis.

Wilma Geldof
@wilmageldof

Hof Den Haag 23 juli 2019,
ECLI:NL:RBDHA:2016:13329 (Snappet/GEU)

5.11. Naar het oordeel van het hof mogen de keuzes van de maker ook niet *louter* een didactisch doel dienen of *te zeer* het resultaat zijn van een door een te behalen didactisch doel beperkte keuze. Met de rechtbank (r.o. 4.4 van het Vonnis) is het hof van oordeel dat het auteursrecht niet dient ter bescherming van didactische inzichten en dat het auteurs van leermiddelen vrij moet staan (dezelfde) didactische strategieën toe te passen, zodat een keuze gebaseerd op een didactische doelstelling vergelijkbaar is met een keuze ingegeven door een technische doelstelling. Het beroep van de Uitgeverijen op het Technip/Goossens arrest (HR 24 februari 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU7508), kan daar niet aan af doen, wat er ook zij van de houdbaarheid van de stelling van Snappet c.s. dat dit arrest achterhaald is door het latere Football Dataco/Yahoo arrest (HvJ EU 1 maart 2012, ECLI:EU:C:2012:115). Uit het arrest Technip/Goossens kan immers hoe dan ook niet worden geconcludeerd dat de selectie en rangschikking van wetenschappelijke gegevens, dan wel gegevens op basis van didactische kennis en inzichten, ook auteursrechtelijk beschermd kunnen zijn als er bij die selectie of rangschikking *geen of te zeer beperkte* ruimte is voor vrije en creatieve keuzes.

Hof Amsterdam 30 juli 2019, IEF 18616
(Rezvani/Klarenbeek)

- Overdracht stoffelijk exemplaar leidt tot uitputting van het distributierecht t.a.v. dat exemplaar.
- Dat geldt ook voor een schenking.
- Dat geldt ook voor overdracht ‘in beslotenheid’.
- Ontbreken ‘commerciële aard’ niet relevant.

Rahi Rezvani - Zelfportret
<http://www.fotofestivalnaarden.nl/2013/fotografen/rahi-rezvani/>

Hof Arnhem 14 juni 2019,
ECLI:NL:GHARL:2019:5012 (Dairy Partners)

Handelnamen Dairy partners tegen DOC Dairy partners

(Concept) **vragen aan HR**

1. Gelden bij de toepassing van artikel 5 Handelsnaamwet nadere, niet in dat artikel genoemde vereisten indien de ingeroepen oudere handelsnaam (in meer of mindere mate) beschrijvend is of onderscheidend vermogen mist, zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid van bijkomende omstandigheden (in aanvulling op verwarringsgevaar) in geval van een louter beschrijvende handelsnaam?

2. Indien geen nadere vereisten gelden zoals onder (1) bedoeld, hoe dienen dan het (in meer of mindere mate) beschrijvende of niet onderscheidende karakter van de ingeroepen handelsnaam, en het algemene belang dat beschrijvende aanduidingen door een ieder vrij kunnen worden gebruikt, te worden betrokken in de toepassing van artikel 5 Handelsnaamwet?